

Vergaderjaar 1984–1985

18 620

Wijziging van een aantal bepalingen in Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, de Faillissementswet en de Uitvoeringswet betreffende het Europees Verdrag inzake de Rechtspositie van migrerende werknemers

Nr. 5

VOORLOPIG VERSLAG

Voorgesteld 28 december 1984

De vaste Commissie voor Justitie, met het voorbereidend onderzoek van bovengenoemd wetsvoorstel belast, brengt het navolgende verslag uit.

Algemeen

De leden van de P.v.d.A.-fractie konden in het algemeen instemmen met het onderhavige voorstel tot wet. Ten aanzien van de artikelen hadden zij een aantal vragen en opmerkingen, zoals hieronder worden weergegeven.

Het lid van de G.P.V.-fractie stemde ermee in, dat enkele vereenvoudigingen worden aangebracht in de regeling betreffende de burgerlijke stand alsmede dat voorzien wordt in enkele in de praktijk ervaren manco's. Dit lid had echter ten aanzien van enkele onderdelen vragen en bedenkingen. Deze zijn onder de artikelen opgenomen.

Artikelen

Artikel 7

Het lid van de G.P.V.-fractie stemde met de voorgestelde wijziging in. Wel vroeg dit lid of de zinsnede «die niet onder zijn gezag zijn gesteld» wel aansluit bij de feitelijke situatie. Normaliter zal immers geen sprake zijn van onder gezag stellen van een minderjarige maar van onder gezag staan krachtens geboorte uit ouders die het gezag over hem uitoefenen. Is het daarom niet beter te lezen «die niet onder zijn gezag staat»? Deze formulering sluit ook beter aan bij artikel 241, eerste lid, aldus dit lid.

Artikel 20

De leden van de P.v.d.A.-fractie konden zich vinden in de voorstellen met betrekking tot artikel 20 lid 3, maar vroegen zich af of een onvolledig ingevulde akte geen extra bezwaren met zich zou brengen en zo ja, welke.

Het lid van de G.P.V.-fractie vond het een verbetering dat de mogelijkheid geopend wordt van een als levenloos aangegeven kind de voornaam op te nemen in de akte. Dit lid kon zich minder voorstellen welke bezwaren er in de praktijk kunnen bestaan tegen vermelding van de geslachtsnaam. Is daarover meer bekend dan uit het advies van de Permanente Commissie van advies blijkt?

¹ Samenstelling:

Leden: Haas-Berger (PvdA), Stoffelen (PvdA), G. C. van Dam (CDA), Kosto (PvdA), voorzitter, Salomons (PvdA), K. G. de Vries (PvdA), Evenhuis-van Essen (CDA), Wessel-Tuinstra (D'66), Faber (CDA), Tripels (VVD), ondervoorzitter, Buikema (CDA), Van der Burg (CDA), Schutte (GPV), Krajenbrink (CDA), Lankhorst (PPR), Van Es (PSP), Dales (PvdA), Janmaat, Korthals (VVD), Wiebenga (VVD), De Grave (VVD), Lucassen-Stauttner (VVD), Vermeend (PvdA).

Plv.leden: Van den Bergh (PvdA), Alders (PvdA), De Kwaadsteniet (CDA), Stemerding (PvdA), Gualthérie van Weezel (CDA), Kraaijeveld-Wouters (CDA), Laning-Boersema (CDA), Dees (VVD), Cornelissen (CDA), Van den Toorn (CDA), Leerling (RPF), Dijkman (de groep Scholten/Dijkman), Brouwer (CPN), Van Ooijen (PvdA), Van Dis (SGP), Hermans (VVD), Jacobse (VVD), Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), Lauthermann (VVD), Wallage (PvdA).

Uit het feit, dat voorgesteld wordt zoveel mogelijk tegemoet te komen aan onderscheiden wensen van ouders maakte dit lid op, dat het ook mogelijk zal zijn alleen de geslachtsnaam dan wel alleen de voornaam van het kind in de akte op te nemen. Kan dit niet duidelijker tot uitdrukking worden gebracht door de laatste zinsnede van het derde lid te lezen als «voor zover de ouders dit wensen»?

Hetzelfde lid wees er voorts op, dat in het van overeenkomstige toepassing verklaarde artikel 17 sprake is van de geslachtsnamen en voornamen van meer personen. Verdient het daarom geen aanbeveling in het derde lid te lezen «geslachtsnaam en voornamen van het kind»?

Artikel 25

Het lid van de G.P.V.-fractie kon zich voorstellen dat in een herziene Gemeentewet het uitvoerige artikel 183 niet meer zal worden opgenomen. Vervanging van dit artikel door toevoeging van enkele woorden aan artikel 25 van Boek 1 van het BW is echter wel het andere uiterste. Hiermee wordt een zeer oud discussiepunt over de verantwoordelijkheid voor de burgerlijke stand en de positie van de ambtenaar van de burgerlijke stand op basis van een zeer summier toelichting beslist. Dit lid zou een meer inhoudelijke motivering op prijs stellen en ook graag enig inzicht krijgen in de wijze waarop de positie van de ambtenaar van de burgerlijke stand nader zal worden geregeld.

Zal de gemeenteraad benoemende instantie blijven? Hoe oordelen de bewindslieden over de verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur voor het werk van de ambtenaar van de burgerlijke stand? Blijft zijn onafhankelijkheid ten opzichte van het gemeentebestuur gehandhaafd?

Delen de bewindslieden het standpunt van dit lid, dat de ambtenaar van de burgerlijke stand slechts in oneigenlijke zin als gemeenteambtenaar kan worden beschouwd? Welke consequenties heeft dit voor de regeling van de rechtspositie van deze functionaris? Moet hiervoor gedacht worden aan een afzonderlijke op artikel 125 van de Ambtenarenwet gebaseerde regeling? Is het ook de bedoeling speciale benoemingseisen te stellen, zo vroeg het lid van de G.P.V.-fractie.

Artikel 28

De bescherming van de persoonlijke levenssfeer is, zo merkten de leden van de P.v.d.A.-fractie op, een zeer belangrijke zaak, zoals ook door hen was benadrukt bij de behandeling van het wetsontwerp betreffende de transsexuelen. Het is dan ook een goede zaak, dat van geboorteaktes slechts de uittreksels kunnen worden afgegeven. Dit verheelt niet, dat bijvoorbeeld kaartsystemen in gemeentehuizen van kleine gemeenten voor velen toegankelijk kunnen zijn en dat vele gegevens gemakkelijk de openbaarheid bereiken. Welke maatregelen denkt de minister te nemen om dit tegen te gaan, c.q. is de toekomstige wetgeving voldoende om dit soort eenvoudige lekken te dichten?

Waarom zou het niet nodig zijn uit andere akten slechts een uittreksel te verkrijgen? In dit verband stelden deze leden de vraag, hoe kan worden voorkomen dat ook indien de ouders uitdrukkelijk hebben verzocht de gegevens omtrent de geboorte niet door te geven aan kerkelijke instanties, deze gegevens toch door de bevolkingsadministratie aan derden worden verstrekt. Tevens vroegen zij zich af, of de regering een oplossing kan bieden voor het gewetensconflict waarin genees- en verpleegkundigen worden gebracht die ingevolge de wet verplicht zijn van een geboorte aangifte te doen, indien de ouders daartoe niet bereid zijn omdat zij niet legaal in Nederland verblijven.

De wettelijke verplichting om het adres van de ouders te vermelden, heeft verscheidene verpleegkundigen inmiddels voor de uiterst moeilijke keus geplaatst tussen de plicht medische bijstand te verlenen enerzijds en de wettelijke aangifteplicht anderzijds.

Kan voorts enig nader inzicht gegeven worden in de personen, die in feite een reëel belang zouden kunnen hebben bij een afschrift van de geboorteakte? Op welke wijze kan men in beroep gaan tegen de afwijzing van een afschrift van de geboorteakte. Het tijdsverloop van een AROB-procedure zal toch vaak zo lang zijn, dat allerlei termijnen, waaraan men zich zal moeten houden, verstreken zijn, aldus de leden van de P.v.d.A.-fractie.

Het lid van de G.P.V.-fractie kon zich in het algemeen verenigen met de voorgestelde regeling inzake de openbaarheid van de registers van de burgerlijke stand. Dit lid ging ervan uit, dat de beperking van de openbaarheid van de registers niet in de weg staat aan de gebruikelijke informatieverstrekking aan onder meer de pers en het bedrijfsleven over gedane aangiften van geboorte, overlijden en huwelijk.

Moet worden aangenomen, dat tegen een beschikking inzake de afgifte van een volledig afschrift of uittreksel in principe de mogelijkheden van de Wet Arob openstaan, zo vroeg dit lid ten slotte.

Artikel 29, lid 4

Wie bepaalt, nu niet alleen bij kennelijke schrijf- en spelfouten, maar ook bij «kennelijke fouten» de Officier van Justitie bevel kan geven tot verandering in de akte, wat een «kennelijke fout» is, als de officier niet aan het verzoek van de belanghebbende wil voldoen, zo vroegen de leden van de P.v.d.A.-fractie.

Artikelen 35 en 36

Het lid van de G.P.V.-fractie had bedenkingen tegen het vervallen van het tweede lid van artikel 36. Dit lid vroeg of het arrest van de Hoge Raad van 4 juni 1982 wel noopt tot een dergelijk voorstel. Reeds nu is het recht van ouders om toe te stemmen in het huwelijk van hun kinderen, ook afgezien van het tweede lid van artikel 36, niet onbeperkt. Bovendien zal het belang van een rechterlijke tussenkomst verder verminderen als de meerjarigheids-grens op 18 jaar zal zijn gesteld, terwijl in dat geval de redelijkheid van het vereiste van ouderlijke toestemming nog duidelijker spreekt.

Hetzelfde lid meende, dat het vermijden van een absoluut vetorecht nog niet hoeft te leiden tot een algemene bevoegdheid van minderjarigen zich tot de kantonrechter te wenden. Zal zo'n algemene bevoegdheid, die niet aan bepaalde voorwaarden is gebonden, niet gemakkelijk kunnen leiden tot een argument om ouderlijke toestemming af te dwingen?

Kunnen de bewindslieden voorts enig inzicht verschaffen in de wijze waarop de kantonrechters zich tot nu toe van hun uit artikel 36 voortvloeiende taak kwijten? Hoe vaak wordt toepassing van dit artikel gevraagd, hoe vaak wordt toestemming verleend? Welke procedure pleegt te worden gevolgd?

Artikel 43

Het lid van de G.P.V.-fractie stemde in met het voorstel de huwelijksafkondiging te doen vervallen. Hij vroeg of uit het tweede lid moet worden afgeleid, dat er een zekere aanspraak bestaat op voltrekking van een huwelijk in een andere gemeente? Zijn de gemeentebesturen bevoegd faciliteiten voor het voltrekken van huwelijken in principe te beperken tot inwoners van de gemeente?

Artikel 49

Zonder te ontkennen, dat het niet-doorgaan van een huwelijk reële, financiële schade kan opleveren, informeerden de leden van de fractie van de P.v.d.A. of alle geleden verliezen mogen worden teruggevorderd? In de eerste plaats zou dat van begin af aan kwade trouw van de wederpartij kunnen veronderstellen, bij voorbeeld bij aankoop en/of inrichting van een

woning. Is het redelijk het fluctueren van de marktprijs van woningen op één partij af te wentelen? Aan welke vereiste moet worden voldaan, alvorens de rechtsvordering ontstaat? Moet werkelijk zijn gezegd dat het huwelijk niet doorgaat of moet een termijn verstreken zijn, zo ja, hoe lang na de aangifte?

Geeft deze bepaling, zo ruim gesteld, geen aanleiding voor een eisende partij, die te kwader trouw is, te gemakkelijk eventuele verliezen op een ander af te wentelen?

Artikel 54

Doordat afkondiging van het huwelijk niet meer vereist is, kan men naar de mening van de leden van de fractie van de P.v.d.A. de vraag stellen of diegenen, die de bevoegdheid hebben een huwelijk te stuiten theoretisch in de gelegenheid zullen zijn die sluiting te realiseren, omdat zij niet op de hoogte van de aangifte kunnen zijn, waar dit bij afkondiging theoretisch wel mogelijk is. De garanties in de artikelen 54 en 57, dat de sluiting geëffectueerd zal worden, zijn slechts gelegen in een tijdstip nadat de akte is ingezet, aldus de leden van de P.v.d.A.-fractie.

Artikelen 58 en 61

Mag de ambtenaar alleen weigeren mee te werken aan een huwelijksaangifte, indien aan de vereisten van artikel 58, formeel of materieel, niet voldaan is, zo wilden de leden van de P.v.d.A.-fractie weten.

Artikel 62

Het lid van de G.P.V.-fractie ontving gaarne een nadere motivering van verlenging van de wachttijd tot veertien dagen. Is de noodzaak hiervan in de praktijk gebleken?

Artikel II

Artikel 107 Faillissementswet

De leden van de fractie van de P.v.d.A. vroegen zich naar aanleiding van dit voorstel af of, gezien het feit, dat velen inzage hebben in stukken, neergelegd ter griffie, het niet reëler zou zijn direct belanghebbenden, de tegenpartij of de procespartij, kosteloos afschrift te verstrekken, terwijl anderen, die een recht op inzage en afschrift hebben, voor de onkosten moeten betalen.

De voorzitter van de commissie,
Kosto

De griffier van de commissie,
Kerkhofs